

De Minister voor Rechtsbescherming
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Datum
14 december 2023

Ons kenmerk
z2023-02900

Uw brief van
6 juli 2023

Contactpersoon

Uw kenmerk
4725024

Onderwerp

Advies over het concept Verzamelbesluit gegevensverwerking politie en justitie 2024

Geachte heer Weerwind,

Bij brief van 6 juli 2023 is de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) op grond van het bepaalde in artikel 36, vierde lid, van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), geraadpleegd over het concept Verzamelbesluit gegevensverwerking politie en justitie (hierna: het concept).

De AP beoordeelt of het concept met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens strookt met het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie (EU), de algemene rechtsbeginselen van de EU, de richtlijnconforme toepassing van de wet en het overige relevante recht, waarbij onder meer voldoende aannemelijk moet zijn gemaakt dat voldaan wordt aan het evenredigheidsbeginsel, doordat:

- het concept geschikt is om de nagestreefde doelstelling van algemeen belang of de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen te verwezenlijken (*1. geschiktheid*);
- het doel niet redelijkerwijs even doeltreffend kan worden bereikt op een andere wijze, die de grondrechten van de betrokkenen minder aantast (*2. subsidiariteit*);
- de inmenging niet onevenredig is aan dat doel, wat met name een afweging impliceert van het belang van het doel en de ernst van de inmenging (*3. proportionaliteit*);
- het concept voldoende duidelijk en nauwkeurig is over de reikwijdte en in de toepassing voorspelbaar is (*4. rechtszekerheid*);
- het concept voldoende aangeeft in welke omstandigheden en onder welke voorwaarden persoonsgegevens kunnen worden verwerkt, en aldus waarborgt dat de inmenging tot het strikt noodzakelijke wordt beperkt (*5. inhoudelijke en procedurele waarborgen*); en
- het concept verbindend is naar nationaal recht (*6. verbindendheid naar nationaal recht*).

De AP constateert dat er ten aanzien van de nieuwe grondslag voor structurele gegevensverstrekking aan de Minister van Justitie en Veiligheid ten dienste van het Wetenschappelijk Onderzoek- en

Datum
14 december 2023

Ons kenmerk
z2023-02900

Documentatiecentrum (hierna: WODC) niet wordt onderbouwd waarom deze nieuwe grondslag noodzakelijk is nu de verstrekking van gegevens reeds mogelijk is via toestemming van de minister (punt 1 en 2). Het concept beperkt daarbij niet in welke omstandigheden en onder welke voorwaarden persoonsgegevens kunnen worden verstrekt terwijl in het huidige besluit de proportionaliteit van de verwerking telkens moet worden afgewogen (punt 3 en 5). Daarnaast wordt niet inzichtelijk gemaakt wat de omvang van de persoonsgegevens en de frequentie van verstrekking van deze gegevens zal zijn (punt 4).

De AP heeft op dit punt bezwaar en adviseert de procedure niet voort te zetten, tenzij dit is weggenomen.

Strekking van het concept

Het concept voorziet in een aantal wijzigingen van het Besluit justitiële en strafvorderlijke gegevens (hierna: Bjsjg), het Besluit politiegegevens (hierna: Bpg), het Besluit politiegegevens bijzondere opsporingsdiensten, het Besluit politiegegevens buitengewoon opsporingsambtenaren, het Besluit inbeslaggenomen voorwerpen en het Besluit verplichte politiegegevens. In het concept wordt een aantal nieuwe grondslagen voor de verstrekking van justitiële en strafvorderlijke gegevens en politiegegevens geregeld. Dit ziet op een grondslag voor verstrekking op verzoek van justitiële gegevens aan De Nederlandsche Bank (hierna: DNB) zodat een wettelijke taak kan worden uitgevoerd en een grondslag voor het verstrekken van justitiële gegevens aan het WODC ten behoeve van beleidsinformatie, wetenschappelijk onderzoek en statistiek. Daarnaast zijn grondslagen toegevoegd voor het kunnen verstrekken van politiegegevens aan een aantal instanties ten behoeve van een goede uitvoering van een specifieke taak. Dit gaat om: het Centraal Orgaan opvang asielzoekers, het Nationaal Cyber Security Centrum, de Nationaal rapporteur mensenhandel en seksueel geweld tegen kinderen, de klachtencommissie die klachten behandelt over opsporingsambtenaren, toezichthouders onder de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme, de Nationale ombudsman, de Minister van Financiën, Politieacademie, de kopschef, de functionarissen van de Dienst Justitiële Inrichtingen van het Ministerie van Justitie en Veiligheid en de door de Minister van Financiën aangewezen ambtenaren van de Douane.

Advies

Onderbouwing evenredigheid verstrekken justitiële gegevens aan de Minister van Justitie en Veiligheid (WODC)

In het concept is in (nieuw) artikel 31a een grondslag opgenomen voor de verstrekking van justitiële gegevens aan het WODC (onderdeel van het ministerie van Justitie en Veiligheid) ten behoeve van beleidsinformatie, wetenschappelijk onderzoek en statistiek. De toelichting benoemt dat deze mogelijkheid tot gegevensverstrekking niet nieuw is omdat op grond van artikel 31 van het Bjsjg deze gegevensverstrekking al mogelijk is, nadat de minister hier toestemming voor heeft gegeven. Deze nieuwe grondslag voor structurele gegevensverstrekking zou passender zijn nu in de praktijk al sprake is van een structurele gegevensverstrekking door middel van actualisatie en verlenging van de toestemmingsbrieven.¹

¹ Pagina 11 van het concept.

Datum
14 december 2023

Ons kenmerk
z2023-02900

Het (nieuw) artikel 31a vervangt voor het WODC de grondslag voor de verstrekking zoals die is opgenomen in artikel 31 van het Bjsg. Verstrekking op grond van het bestaande artikel 31 van het Bjsg bevat meerdere waarborgen die betrekking hebben op het evenredigheidsbeginsel. Artikel 31, derde lid, vergt dat de toestemming van de minister slechts wordt gegeven indien a) beleidsinformatie of het onderzoek het algemeen belang dient; b) de organisatie die de gegevens verstrekt niet onnodig wordt belast; c) de beleidsinformatie zonder de betrokken gegevens onvolledig is of het onderzoek zonder de betrokken gegevens niet kan worden uitgevoerd, en d) de persoonlijke levenssfeer van de betreffende personen niet onevenredig wordt geschaad. Dit is een toets die steeds plaatsvindt bij een individuele vraag naar gegevens. In artikel 31, vierde lid, is een grondslag opgenomen voor het stellen van voorwaarden aan verstrekking. Deze voorwaarden kunnen onder meer een beperking inhouden, die noodzakelijk is om de proportionaliteit van de verwerking te borgen. In het concept worden deze toets en de daarmee samenhangende waarborgen losgelaten.

De regeling bevat geen beschrijving van de gegevens die verstrekt worden, de frequentie van de verstrekking of de omvang van de gegevens of de omvang van de groep betrokkenen. Alle gegevens kunnen worden verstrekt aan het WODC ten behoeve van beleidsinformatie, wetenschappelijk onderzoek en statistiek. Het belang van deze structurele gegevensverstrekking kan zo niet goed worden afgewogen tegen de grotere inbreuk op het recht van bescherming van persoonsgegevens die met structurele verstrekking wordt gemaakt.

Het (nieuwe) artikel 31a bevat geen waarborgen noch de mogelijkheid om beperkingen te verbinden aan de verstrekking van gegevens. Zo is onduidelijk of de beperking ten aanzien van het contact opnemen met de betrokkenen, zoals deze is opgenomen in artikel 31, zesde lid, van het huidige besluit, voor het WODC blijft gelden.

De toelichting zet uiteen dat in de praktijk het WODC de gegevens pseudonimiseert zodat de gegevens alleen versleuteld worden gebruikt voor het wetenschappelijke onderzoek. Alleen waar dat noodzakelijk is voor specifiek onderzoek worden gegevens herleid om aan andere gegevens gekoppeld te worden. Deze uit oogpunt van bescherming van persoonsgegevens belangrijke maatregel legt ook uit oogpunt van proportionaliteit gewicht in de schaal. Dit is echter niet vastgelegd in de regelgeving en is derhalve geen 'waarborg'. Daar komt bij dat pseudonisering met name effectief is als de gegevens in gespeudonimiseerde vorm worden *verstrekt*. De ontvanger heeft dan immers niet zelf de mogelijkheid om te de gegevens te herleiden.

De AP adviseert af te zien van structurele verstrekking of verstrekking in gespeudonimiseerde vorm als hoofdregel verplicht te stellen en de evenredigheid van het geheel adequaat in de toelichting te verantwoorden.

Verwerking gegevens door specifieke werkgever

In het concept wordt geregeld dat verstrekking van politiegegevens door de 'verwerkingsverantwoordelijke' mogelijk is ten behoeve van het vaststellen en behandelen van bedrijfsziekten, bedrijfsongevallen of PTSS als uitvoering van de werkgever opgelegde taak. In het concept wordt genoemd dat de verstrekking plaatsvindt aan de verwerkingsverantwoordelijke. Dat begrip is

Datum
14 december 2023

Ons kenmerk
z2023-02900

gedefinieerd in artikel 1 van de Wet politiegegevens.² In de toelichting wordt bevestigd dat de verstrekking voor dat doel aan de korpschef, het College van procureurs-generaal en Onze Minister van Defensie, in hun hoedanigheid van werkgever, mogelijk is. Op de ontvangen gegevens is niet de richtlijn 2016/680/EU van toepassing maar de AVG.³ De ontvangers van de gegevens ontvangen deze niet als verwerkingsverantwoordelijke als bedoeld in de Wet politiegegevens, maar als werkgevers in het kader van diens verantwoordelijkheden op grond van de Arbeidsomstandighedenwet. Om dat goed tot uitdrukking te brengen is het nodig om geen aansluiting te zoeken bij het begrip 'verwerkingverantwoordelijke' in de zin van de Wet politiegegevens, maar bijvoorbeeld de ontvangers expliciet te noemen. Ook een verstrekking aan andere werkgevers van opsporingsambtenaren⁴ vergt verduidelijking. Om het transparantiebeginsel⁵ en het beginsel van minimale gegevensdeling⁶ voldoende te waarborgen dient in de tekst van het concept te worden opgenomen aan welke personen en/of instanties de gegevens kunnen worden verstrekt.

De AP adviseert om expliciet in de tekst van het concept te noemen welke organisaties in hun hoedanigheid van werkgever politiegegevens kunnen ontvangen ten behoeve van het vaststellen en behandelen van bedrijfsziekten, bedrijfsongevallen of PTSS als uitvoering van de aan de werkgever opgelegde taak in de zin van hoofdstuk 2 van de Arbeidsomstandighedenwet.

Werklast AP

Aannemelijk is dat het concept door de uitbreiding van verstrekkingen de AP zal nopen tot beperkte extra inzet. Deze inzet is nog niet verdisconteerd in de financiering van de AP. Dit zal voorafgaand aan inwerkingtreding moeten worden geadresseerd

Openbaarmaking van het advies

De AP is voornemens dit advies na twee weken openbaar te maken op de website www.autoriteitpersoonsgegevens.nl.

Hoogachtend,
Autoriteit Persoonsgegevens,

Aleid Wolfsen
voorzitter

² verwerkingsverantwoordelijke: dit is bij:

1°.de politie: de korpschef, bedoeld in artikel 27 van de Politiewet 2012;

2°.de rijksrecherche: het College van procureurs-generaal;

3°.de Koninklijke marechaussee: Onze Minister van Defensie;

³ Omdat het doel van de verwerking van de ontvangen persoonsgegevens niet is: de voorkoming, het onderzoek, de opsporing of de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, met inbegrip van de bescherming tegen en de voorkoming van gevaren voor de openbare veiligheid. Zie artikel 1, eerste lid van de Richtlijn 2016/680/EU.

⁴ Bijvoorbeeld aan de werkgevers van buitengewoon opsporingsambtenaren op grond van het Besluit politiegegevens buitengewoon opsporingsambtenaren.